

megoldását segítsék. Közreadja az 1994–1997-es tanévekben az ELTE-n megrendezett helyesírási versenyek feladatlapjait és tollbamondásszövegeit az érdeklődők munkáját támogatandó.

A tulajdonnevek írásának kérdéseihez járult hozzá a tőle megszokott tudományos igényességgel BOZSIK GABRIELLA, amikor „*Néhány helyesírási gyakorlatsor a tulajdonnévírás témaköréhez*” címmel tudománytörténeti és anyanyelv-pedagógiai keretbe foglalta a gondosan megírt munkáltató feladatsorait. Kifogyhatatlanok a téma neves szakértőjének a logikus gondolkodást erősítő, a felelősségtudatot fejlesztő feladatötletei a személynevek, a földrajzi nevek, az intézménynevek, a márkanevek, a címek, a kitüntetések és a díjak nevének helyes, hibátlan írását segítő. A szerző értékes javaslatai a forgalomban levő tankönyvek, feladatgyűjtemények és helyesírási szakkönyvek választékát bővítik, színesítik.

Ennek az egri tanulmánykötetnek az elmélyült, elemző olvasását követően nyugodtan kijelenthetjük, hogy a benne foglalt írássok szellemisége és igazolt megállapításai kamatoztathatóak a mindennapi helyesírás-fejlesztő munkánkban.

Kísérje tiszteletre méltó elismerés és köszönet a „**Hagyomány és újítás a helyesírásban**” kötet valamennyi alkotóját ezért a munkáért! Megérdemlik.

NANSZÁKNÉ DR. CSERFALVI ILONA
főiskolai tanár
Kölcsy Ferenc Református Tanítóképző Főiskola
Debrecen

Pataki Gyula: Fiúkfalva Emlékalbum 2007.

A Magyar Pedagógiai Társaság megtisztelő kötelességének tett eleget, amikor Pataki Gyula – a Fiúkfalva egykori Gyuszi bácsija – szándékának megfelelően közreadta azt az Emlékalbumot, mely a magyarországi gyermekvédelem alig ismert kiemelkedő vállalkozását örökítette meg. Az utókorak egy a dolga, hogy összegyűjtse és feltárja a dokumentumokat, s a Fiúkfalva emlékét elhelyezze a gyermekvédelem és a XX. századi pedagógia történetében.

A Mécses Keresztyén Ifjúsági Egyesület gondozásában Debrecenben jelent meg Pataki Gyula „Nem erővel, sem hatalommal...” című könyve, mely az egykori fiúkfalvai nevelőotthon mindennapjába ad bepillantást. Először a Valahol Európában című filmben találkozhattunk az Emlékalbum témájával. A szerző pedagógiai munkájához kimeríthetetlen-tartalékokat-halmozott fel azon tapasztalatokkal, hogy a legkritikusabb időben élhetett együtt olyan gyerekekkel, akik a nyers, kegyetlen életből kaptak ízelítőt.

A nevelőotthonba úgynevezett csavargó fiatalok kerültek, akiknek a Debrecen városához közel fekvő tanyai épületben nyílt lehetőség egy családi közösség kialakítására. Debrecen az évszázad sodrásában szinte menedékváros volt, úgy lett nagyváros. Tatár-, törökűlésből, elszegényedésből talált oltalmat a zaklatott települések ide menekülő lakossága. „Körülbírták a vihar, nézett át bérce Bihorba, nem védte falait bástya, torony, csak a hit...” (Grefás

Pál). A város sajátos „kálvinista” légköre, belső lelki ereje, összetartó ereje átforgatta, beolvastotta a sok felől színben, lelkiségben érzőket. Köztük sok volt a kétes elem – és megdöbbentően sok a gyermek. Talajtalanul, szállás és betevő falat nélkül. Ennek vezetését Szekeres Mihály és Pataki Gyula vállalták, naplót írtak a Fiúkfalva életének minden mozzanatáról. E napló alapján dolgozta fel a szerző Fiúkfalva egész életét, s így némi bepillantást ad abba a küzdelembe, amit évek során vívtak meg egyénenként és közösen az emberibb életért. A történet azért érdekes, mert szinte nincs egyetlen olyan mozzanata sem, ami nem közösségben és nem a mindenkit ért szorongatottságában nyilvánult volna meg.

A vezetők abban hittek, hogy meg tudják valósítani azt a pedagógiai elvet, melyet Karácsony Sándor fogalmazott meg: „Autonómiát adni a gyermekek birodalmának: Értsük meg jól: szabadság helyett önkormányzatot... Előnye, hogy a gyermekek felügyelet alatt, sőt irányítás mellett... mégis egymás között könnyebben élhetik a maguk életét...”.

A családonkénti esti bibliaolvasás és az azt követő beszélgetés erősítette a fiúkban a hitet, hogy az otthonban becsületesen dolgozó embereké válhatnak. Később az otthonban már ők nevelhetik a fiúkat és irányíthatják az otthon életét. Ennek értelmében a fiúk vállalták, hogy tizenhárom, tizennégy éves korukban beülnek az iskolapadba, és az első, második elemi iskolai végzettség mellé megszerzik legalább a hatodik osztályos bizonyítványt.

A Fiúkfalva nevelési alapelvei közé tartozott még a felbomlott családi élet pótlása, a családi életközösségbe való visszahelyezés. „Az alapbetegség mindenütt ugyanaz volt: öröminség, szeretethiány. Itt csak egyetlen gyógy mód alkalmazható: sok-sok öröm, szeretet... bőséggel tékozolva adott szeretetet.” Igyekeztek pótolni mindazt, amit eddig nem kaptak meg: örömet, játékot, szeretetet. A legtöbb gyereket a szülők eldobták, vagy koldulásra használták. Nem szerették őket. Rongyos, elhanyagolt állapotukban nem is voltak különösen szeretetre méltók. Alapelv volt a munkára nevelés is, mert az otthon önellátásra rendezkedett be. Eddig ezek a gyerekek rendszeres munkát nem végeztek.

Pataki Gyula, a „Nagyfőnök” egyszerűen megállapítja, hogy újra és újra elszökdő, lopásról, munkakerülésről, véres verekedésről leszokni nem képes neveltjei csak azért térnek vissza hozzá, mert „a sors mindig újra együvé tereli őket”, vagyis: mert sehol egyebütt nem fogadják be őket. S közben arról győződik meg minduntalan, hogy alapjában véve nem rosszak ezek a gyerekek.

Fiúkfalva több volt ugyan mint menhely, de a fegyelem nem szilárdulhatott meg, mert nem vált belső fegyelemmé, s a vezető sem vált igazán vezérré, mert nem hívta életre a serdülők belső vezérét. A krónika dokumentum hitelességű emlékezés arra, hogy a legnehezebb időkben sem halt ki az emberekből a mások sorsáért érzett felelősség. „Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért.” (Révész püspök)

Megszűntek az intézmény létezésének külső feltételei. A Fiúkfalva fiainak is útra kellett kelniük. Volt, aki megtalálta az utat az életbe, volt, aki az akkor induló állami „fiúvárosba” került – ahol a nevelésből már elmaradt az evangéliumi gondolat.

A Fiúkfalva pedagógiai története igen tanulságos a mai fiatal pedagógusok és a gyermekvédelemmel foglalkozók számára is.

Szerkesztette: Makai Éva. Kiadja: Magyar Pedagógiai Társaság. Támogatók: Magyar Pedagógiai Társaság; Debrecen Város Önkormányzata; Kölcsény Ferenc Református Tanítóképző Főiskola, Debrecen; Új Helikon Bt.; Pataki Gyula; Pelle László.